



ORDIN
mun. Chișinău

2008

Nr. 266

acțiunile medico-
perioada caniculară

al evitării sau minimizării efectelor negative asupra sănătății populației a
temperaturi caniculare,

APROB:

systemului de sănătate în perioada caniculară (anexa nr.1);
măsurile medico – sanitare pentru perioada caniculară (anexă nr.2);

ORDON.

Directorul Direcției Sănătății a Consiliului municipal Chișinău, șeful secției sănătate
municipalității mun.Bălți, șeful Direcției Sănătate și Protecție Socială a UTA Gagauzia,
Directorii IMSP raionale și municipale, medicii șefi ai Centrelor de Medicină
Preventivă:

să elaboreze în comun cu autoritățile publice locale planul de intervenție rapidă în
cazul de caniculă, în scopul minimalizării efectelor negative a acțiunii
temperaturilor înalte asupra sănătății;

să familiarizeze cu prevederile prezentelor recomandări autoritățile publice locale,
agenții economici, conducătorii întreprinderilor industriale, a șantierilor de
construcții, a întreprinderilor agricole în scopul prevenirii impactului negativ a
caniculei asupra sănătății.

Directorii IMSP CMF, spitalelor republicane și raionale, medicii șefi ai Centrelor de
Medicină Preventivă raionale și municipale:

să elaboreze anual un compartiment suplimentar la planul de activitate a instituției
subordonate privind acțiunile în perioada caniculară.

să asigure colaborarea activă a lucrătorilor medicali cu sursele mass-media
centrale și locale (presa, televiziunea, radioul), instituțiile de învățământ, cultură,
Administrația publică locală, ONG-uri, întru informarea amplă și oportună a
populației privind comportamentul în perioada caniculară.

Secția servicii medicale individuale, Direcția protecția sănătății și medicina
Preventivă, Direcția sănătatea femeii și copilului va acorda ajutor organizator –
Metodic Instituțiilor Medico-Sanitare Publice și CMP teritoriale în asigurarea
asistenței medicale populației și a măsurilor sanitaro–igienice și antiepidemice.

La executării prezentului ordin se asumă dlui Sergiu Rață, viceministru.

Ministru

Larisa CATRINICI

Acțiunile sistemului de sănătate în perioada caniculară

Serviciului Medical de Urgență la etapa de prespital

Asigurarea echipelor de intervenție cu necesarul medical pentru acordarea primului ajutor în prevenirea fenomenelor de deshidratare, hipertermie, a complicațiilor maladiilor cronice și genților frigorigice.

Asigurarea echipelor de intervenție cu rezerve de apă de băut de calitate, cel puțin 2 litri pe zi pentru 1 membru al echipei și o rezervă de apă de băut de 10 litri pentru pacienți.

Asigurarea cadrelor medicale și a voluntarilor pentru asigurarea acordării primului ajutor în perioada caniculară.

Asigurarea participării lucrătorilor medicali la acțiunile de avertizare a populației și desimbinarea măsurilor de prevenire pentru grupele de risc.

Asigurarea funcționării sistemelor sanitaro – tehnice în IMSP și intensificarea respectării regimului sanitaro-epidemiologic și antiepidemic.

Asigurarea funcționării frigiderilor, a sistemelor de electricitate, etc.

la Serviciului Asistenței Medicale Primare

Asigurarea medicilor de familie și a asistenților medicali cu necesarul pentru acordarea ajutorului în prevenirea fenomenelor de deshidratare, hipertermie, a complicațiilor maladiilor cronice, etc.

Aplicarea măsurilor de prevenire a riscurilor pentru sănătate a persoanelor vulnerabile, cu asigurarea nevoilor zilnice privind tratamentul, îngrijirea, comportamentul adecvat.

Asigurarea cadrelor medicale și a voluntarilor pentru organizarea și asigurarea îngrijirilor la domiciliu.

Monitorizarea sistematică a persoanelor din grupele de risc: vîrstnicii, copiii pînă la 6 ani, gravide, bolnavii cronici și cei aflați în dificultate.

Mobilizarea personalului medical din IMSP și a voluntarilor pentru asigurarea activităților de prevenție.

Asigurarea participării lucrătorilor medicali la acțiunile de avertizare a populației și la desimbinarea măsurilor de prevenire pentru grupele de risc.

Asigurarea funcționării sistemelor sanitaro – tehnice și intensificarea respectării regimului sanitaro-epidemiologic și antiepidemic.

la Serviciului Spitalicesc

Asigurarea funcționării sistemelor sanitaro-tehnice și de condiționare a aerului în IMSP, IMS private și departamentale, și intensificarea respectării regimului sanitaro-epidemiologic și antiepidemic.

Asigurarea spitalizării pacienților pentru intervenții chirurgicale programate.

Familiarizarea pacienților, vizitatorilor privind comportamentul în perioada de caniculară, în deosebi a gravidelor, copiilor nou născuți, pacienților cu maladii cronice, postchirurgicale.

Asigurarea temperaturilor optime în saloane și săli de operații, de pansament.

Asigurarea funcționării frigiderilor, a sistemelor de electricitate, etc.

Asigurarea lucrătorilor medicali cu rezerve de apă de băut de calitate, cel puțin - 2 litri pe zi pentru 1 persoană din personal și rezervă de apă de băut de calitate pentru pacienți.

Asigurarea participării lucrătorilor medicali la acțiunile de avertizare a populației și la desiminarea măsurilor de prevenire pentru grupele de risc.

Funcțiile Serviciului Sanitaro-Epidemiologic de Stat

Supravegherea permanentă a calității produselor perisabile prin controlul lanțurilor frigorifice destinate alimentelor, precum și prin controlul lanțurilor de frig pentru medicamente și vaccinuri.

Instruirea personalului medical din IMSP, precum și a voluntarilor pentru asigurarea activităților de prevenire.

Informarea sistematică a populației prin sursele mass-media despre măsurile întreprinse; pregătirea și difuzarea mesajelor specifice către populație.

Formularea de solicitări către instituțiile publice pentru adaptarea programului, astfel încât, deplasarea populației către acestea să fie în afara orelor cu temperaturi extrem de ridicate.

Emiterea de recomandări pentru modificarea corespunzătoare a programului de lucru pentru furnizorii de alimente și cel al prestatorilor de servicii.

Supravegherea și monitorizarea acțiunilor inițiate la nivelul comunităților locale pentru acordarea de prim ajutor pe durata caniculei, persoanelor aflate în dificultate.

Supravegherea punctelor de distribuție a apei potabile instalate în zonele aglomerate.

Supravegherea sistematică a calității apei potabile din surse centralizate.

Informarea organizatorilor de evenimente sportive, culturale, comerciale etc. cu privire la comportamentul adecvat în perioada de caniculă.

Supravegherea condițiilor corespunzătoare în de învățământ, educație și odihnă pentru copii.

Măjorarea în această perioadă a numărului de investigații de laborator a apei, produselor alimentare, lărgirea spectrului de investigații pentru bolnavii cu boli cronice.

Supravegherea infecțiilor nosocomiale în IMSP, IMS private și departamentale cu monitorizarea susceptibilității microorganismelor izolate la antibiotice.

Asigurarea laboratoarelor cu rezerve de medii nutritive, reactivi chimici, veselă de laborator și alte consumabile necesare.

Instruirea personalului din laboratoare privind diagnosticul infecțiilor atipice sau rar întâlnite, etc.

Recomandări medico – sanitare pentru perioada caniculară

1. Date generale

În ultimele decenii, ca urmare a arderii cantităților crescînde de combustibil fosil, nosferic se elimină cantități tot mai mari de gaze de seră: bioxid de carbon, de azot, etc. Acești compuși, determinați de activitatea antropogenă, ecologică se manifestă mai vădit prin intensificarea fenomenelor extreme ale vremii. Mai frecvente se întîlnesc:

valuri de căldură; -seceta îndelungată; -ploi abundente și inundațiile; furtuni puternice, uragane, etc.

În condițiile Europei Centrale, în care este situată și Republica Moldova, un fenomen evident asupra sănătății o au **valurile de căldură sau canicula**.

Canicula sau valul de căldură se poate defini: ca o perioadă prelungită de vreme caldă, cu depășirea temperaturii maxime din cinci zile consecutive cu 5-10 grade temperaturii maxime normale a regiunii date și care se manifestă în perioada de vară. În Republica Moldova, ca și în alte regiuni, în ultimele decenii intensitatea și intensitatea valurilor de căldură au devenit mai exprimate și au o durată mai lungă, maximele de temperatură au devenit mai înalte, instalîndu-se valuri de căldură maxime de peste 30°C, menținîndu-se stabil cîte 10-20 zile.

Se recomandă măsuri de culori pentru atenționările și avertizările meteorologice:

ROȘU: Sunt prognozate fenomene meteorologice periculoase de intensitate foarte mare (ploi abundente, descărcări electrice, grindină, canicula cu temperaturi peste 38 grade C);

PORTOCALIU: Sunt prognozate fenomene meteorologice periculoase de intensitate mare (ploi abundente, descărcări electrice, grindină, canicula cu temperaturi între 35-38 grade C);

GALBEN: Sunt prognozate fenomene meteorologice cu pericol redus (averse, descărcări electrice, intensificări de vînt, canicula cu temperaturi între 30-35 grade C);

VERDE: Nu sunt prognozate fenomene meteorologice periculoase.

2. Impactul caniculei

Impactul valurilor de căldură asupra calității vieții omului poartă caracter *general* (întreruperea sau stoparea proceselor naturale), *economic* (afectarea recoltei, epuizarea rezervelor de apă etc.), *epidemiologic* (activizarea procesului epidemic al infecțiilor și bolilor intestinale), *sanitaro-igienic* (schimbarea parametrilor microclimatului, modificarea caracterului nutriției unor grupuri de populație prin afectarea recoltelor și rezervelor de alimente, înrăutățirea calității și reducerea rezervelor de apă potabilă, imposibilitatea de a menține parametrii optimi a microclimatului în locuință, la locul de muncă, instruire, educare, odihnă etc.) și *asupra sănătății*.

3. Efectele caniculei asupra sănătății populației

Vremea caniculară poate afecta grav starea sănătății, constituind adesea factori care dereglează întregul echilibru al organismului, declansînd la multe persoane stres, astenie fizică și nervoasă, migrene, moleșeală, insomnii, surmenaj fizic și psihic, leșin, deshidratare, oboseală generală, arsuri, erupții și incidență sporită a bolilor intestinale, incidență sporită a unor boli necontagioase (a sistemului

...ar, a sistemului nervos central, inclusiv dereglărilor mintale, a bolilor pielii

efecte și cronice asupra sănătății a radiației solare directe sunt:

...a arsuri locale ale pielii, mai întâi pe umeri și nas, urmate de febră, amețeli, dureri de cap, bătăi frecvente de inimă, greață, vomă și în cazuri grave - cunoștinței. Apariția arsurilor care se manifestă prin înroșirea pielii, conduce la nivelului de protecție a organismului la diferiți agenți patogeni, sporește infectării cu viruși, bacterii, etc. Cei mai sensibili la razele solare sunt copiii în vârstă de 15 ani, persoanele de vârstă înaintată, precum și persoanele care suferă de boli cardiovasculare, în special cei cu hipertensiune. Bebelușii pînă la un an nu trebuie să fie supuși razelor solare.

Temperaturile înalte se produce o creștere excesivă a transpirației, care are rol de răcoare termic și împiedică astfel supraîncălzirea corpului. Odată cu apa, organismul pierde și săruri minerale și vitamine (mai ales pe cele solubile), antrenînd astfel consecințe negative a proceselor fiziologice. În acest caz, poate apărea astenia și perturbări ale proceselor metabolice sau o intensificare a simptomatologiei în cazul bolii cronice (hipertensiune arterială, boli cardiovasculare, etc.) cu o mare tendință de majorare a numărului de cazuri de insult, infarct miocardic, etc.

Canicula, canicula poate genera crampe, șoc hipertermic, stări de epuizare. Simptomele de căldură apar la nivelul abdomenului, brațelor, membrilor inferioare, mai ales în timpul de transpirație abundentă. Dacă aceste crampe durează mai mult de o oră este necesară consultarea medicului. Epuizarea provocată de caniculă apare după expunerea și se manifestă prin somnolență, senzație de slăbiciune și oboseală, somnolență sau insomnie.

Impactul asupra sănătății a valurilor de căldură poate fi semnificativ redus numai prin mobilizarea efortului a întregii comunități de a întreprinde un complex de măsuri relevante. Ele ar trebui să includă:

...măsuri de mobilizare a societății (declararea stării de alertă în legătură cu instalarea de căldură sau altă modalitate);

...măsuri de reducere a acțiunii directe a factorilor și agenților meteorologici (temperaturii și umidității înalte a aerului, insolației de lungă durată etc.);

...măsuri orientate spre adaptarea societății, cu accent deosebit pe condițiile de habitat (accesul tuturor grupurilor de populație la alimente inofensive și apă potabilă de calitate garantată), condițiile la locul de muncă, educare și instruire, etc.;

...măsuri orientate spre protejarea și adaptarea organismului uman, oferind prioritate pentru grupurile vulnerabile de populație.

Măsurile de protecție și îndrumări pentru acțiunile autorităților publice locale

Autoritățile publice locale sunt actorii principali de acțiune în scopul minimalizării efectelor nefaste ale caniculei. Se recomandă de a fi întreprinse următoarele măsuri:

...verificarea și actualizarea la nivelul localităților a evidenței persoanelor aflate în vârstă avansată și a căror stare de sănătate poate fi influențată negativ de caniculă.

...verificarea nivelului apei din fântâni cu solicitarea efectuării de analize periodice privind calitatea ei. În condițiile constatării neconformității parametrilor, populația trebuie să fie avertizată atât prin mijloace mass-media, cât și prin instalarea în apropierea surselor de apă a înscrispțiilor: „APA NU ESTE BUNĂ DE BĂUT” și se va asigura accesul la apă potabilă de calitate pentru populația din zona afectată.

...identificarea unor surse alternative de apă în situația reducerii substanțiale a debitului din apeducte, ca urmare a avarierii acestora.

de surse alternative de electricitate pentru funcționarea în condiții
de viață unităților medicale, îndeosebi a celor de urgență.

și ameliorarea condițiilor în instituțiile de cazare colectivă (grădinițe
tabere de odihnă, pansionate, cămine, aziluri, etc.) cu condiții de
deficitare. Aplicarea de măsuri pentru ameliorarea condițiilor de trai
de spații de locuit provizorii pentru persoanele în dificultate.

locurilor pentru amplasarea punctelor de prim ajutor și a punctelor de
apei potabile. Punctele de prim ajutor trebuie amplasate în spații
climatizate, vizibil semnalizate (exemplu - școli, grădinițe, alte instituții
se recomanda amplasarea punctelor de prim ajutor în corturi, decît
climatizate.

scăldatului în orice bazin acvatic cu apa stătătoare și amplasarea
în apropierea acestor surse. Reducerea semnificativă a
de apă din bazine contribuie la poluarea mai intensă a apei cu agenți
ce pot provoca diferite îmbolnăviri la oameni (hepatita A, dizenteria,
șeaza, holera, etc.).

Măsuri pentru acțiunile conducătorilor întreprinderilor industriale și

proteja sănătatea muncitorilor în condițiile climaterice cu temperaturi
mediului înconjurător și în încăperile de producție, conform legislației în
conducătorilor întreprinderilor industriale și agricole se recomandă de a
prevederi:

spațiilor fixe sau mobile cu microclimat corespunzător, și salariații vor
de pauze pentru refacerea capacității de termoreglare a organismului, ale
și frecvență se stabilesc în funcție de intensitatea efortului și de valorile
microclimatului.

temperatura aerului de:

30 grade C, asigurarea angajaților (indiferent de forma de proprietate) cu apă
în volum minim de 1,5 litri și stabilirea unei pauze de minim 2 ore în orele
de maximă temperatură;

35 grade C, asigurarea angajaților (indiferent de forma de proprietate) cu apă
carbogazoasă salină sau minerală în volum minim de 2,0 litri persoană/
și stabilirea unei pauze de minim 4 ore în orele de maximă temperatură;

35 grade C, asigurarea angajaților (indiferent de forma de proprietate) cu apă
carbogazoasă salină sau minerală în volum minim de 2,5 litri persoană/
și stabilirea unei pauze de minim 6 ore în orele de maximă temperatură;

în care temperatura mediului înconjurător sau în încăperile de producție
40 grade C - de interzis orice activitate, cu excepția serviciilor operative și de
cărora li se vor crea condiții speciale de activitate (climatizoare,
rotație personalului, reducerea zilei de muncă), prevederile aplicându-
în ordine inversă.

lucrările de câmp, la șantierile de construcții în orele de temperaturi
și de asemenea asigurarea muncitorilor în mod gratuit cu apă potabilă
carbogazoasă salină sau minerală.

Indicații generale pentru comportamentul populației

sa evita pe cît posibil la expunerea prelungită la soare între orele 11 - 18.

sa purta pălării de soare, haine cu mîneca lungă, din fibre naturale, de culori
scumbe;

Evita pierderile de apă și substanțe minerale prin consumarea a cel puțin 2 litri de lichide pe zi, constând din sucuri naturale, apa minerală, care nu vor fi răcite prea reci. Se mai recomandă de a consuma infuzii (ceaiuri) la temperatura camerei, mușetel, sunătoare, urzici (dispare senzația de sete).

În ceea ce privește lichidele propriu-zise se recomandă consumul cât mai mult al fructelor proaspete (mai ales crude), ca fiind o sursă importantă de vitamine și minerale importante organismului în timpul caniculei, de asemenea, pentru a calma senzația de sete continuă, datorita efectului treptat de eliberare a apei din țesuturile vegetale.

Alimentația trebuie să fie variată și preferabil de a se consuma alimente ușoare și să se evite valoarea calorică mică, evitând pe cât posibil alimentele bogate în calorii.

Evitați consumul băuturilor alcoolice, chiar și a berei, de cafea și a băuturilor energizante.

Evitați eforturile fizice susținute în perioada zilei, când temperatura atinge valori maxime.

Evitați dușuri frecvente cu apă la temperatura moderată.

Evitați să apară aerul condiționat, astfel, încât temperatura să fie cu 5 grade Celsius mai mică decât temperatura din exterior.

Evitați să se folosească aparatele de răcire, dacă temperatura aerului depășește 32 grade C. În timpul caniculei, ferestrele expuse la soare trebuie închise, iar draperiile sau perdelele trase.

Evitați să se deschidă ferestrele în timpul zilei, când temperatura exterioară este mai mare decât în locuință și vor fi deschise seara târziu, noaptea și dimineața.

Evitați să se utilizeze lumina artificială în timpul zilei, pentru a reduce temperatura din casă este bine ca lumina artificială să fie ținută la intensitate scăzută și aparatele electro-casnice să fie utilizate în perioade mai scurte.

și familiile lor

Evitați să se lăseze copilul să consume cât mai des lichide proaspete, chiar dacă acesta nu le dorește.

Evitați să se lăseze copilul să fie lăsat fără supraveghere, chiar pentru perioade scurte în mașini sau în încăperi prost ventilate.

Evitați să se lăseze copilul să se joace în apă rece, în cazul unei deplasări. Evitați să se lăseze copilul să se joace în apă rece pînă la un an în perioada de caniculă.

Evitați să se lăseze copilul să se scaldă în apă rece.

Evitați să se lăseze copilul să se joace în apă rece, în cazul unei deplasări.

Evitați să se lăseze copilul să se joace în apă rece, în cazul unei deplasări. Evitați să se lăseze copilul să se joace în apă rece pînă la un an în perioada de caniculă.

Evitați să se lăseze copilul să se joace în apă rece, în cazul unei deplasări. Evitați să se lăseze copilul să se joace în apă rece pînă la un an în perioada de caniculă.